

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII.

Dunaj, 18. januarja 1928.

Št. 3.

Koroški deželni zbor.

(Konec.)

Za poslancem Starcom povzame besedo dr. Zeinitzer in se pritožuje, ker se ne sprejme zakon o občinskih nameščencih, ki je bil predložen že l. 1919, pa ni dobil večine. In še sedaj je v deželnem zboru razmerje tako, da bi bil odklonjen. Sicer zadnji čas s strani občinskih nameščencev ni pritožb, kar osvedočuje, da dosednji zakon zaenkrat zadostuje. Pri rešitvi tega vprašanja je kajpak treba upoštevati revščino občin in tudi nameščencev. Dalje se bavi z upravno reformo, z združitvijo deželne in zvezne uprave, ki se je izvedla vsled tega, da bi se pri uradnikih kaj prihranilo. Upravna reforma je nas razočarala in tudi prihrankov se ni doseglo. Reformirati bi se morala tudi okrajna glavarstva, ki pogosto posegajo v stvari, ki jih nič ne brigajo.

Posl. Amlacher se bavi s šolskimi razmerami v Wolfsbergu, kjer učitelji nabirajo v šoli člane za telovadno društvo, kjer se za nadaljevalno šolo ni potrdil soc. dem. učitelj, pač pa nesocijaldemokratski, ki tudi niso obiskovali tečaja, kjer se prodajajo šolske potrebščine Südmarke in nosijo otroci znake Südmarke. Je proti temu, da imajo učitelji svoje učiteljske konference v šolskih dneh, ker ogrožajo pouk.

Posl. Michner pokazuje na finančni položaj zveze, ki ne ve kam z denarjem, in dežel, ki ne vedo, kje bi dobile kritje. Spremeniti se mora zakon o delitvi davkov, ki bo skrbi nekoliko omilil, dokler ne najdemo rešitve v priključitvi k Nemčiji. Mesto davka na avtomobile bi se imel vpeljati davek na bencin. Na Koroškem imamo 3000 avtomobilov in 1200 motornih koles. Ni pravično, ker se obdavči vsaka konjska sila osebnega avtomobila s 100 S. Na ta način se zviša davek pri manjših vozovih za 138%, pri večjih samo za 72. Pritegniti bi bilo treba tudi tuje avtomobile, ki se pomudijo dalj časa na Koroškem. Posl. Starc je govoril o kulturni avtonomiji in jo takorekoč

odklonil. Tudi Nemci sami smo različnih nazorov. To pa moremo reči, da ako Slovenci tega daru nočejo sprejeti, vsiljevali ga jim ne bomo.

Pri razpravi o stavbarstvu so se zavzemali poslanci le za nemške kraje, za zboljšanje cest in regulacijska dela. Samo posl. Ferlič se je zavzel za regulacijo Zile in nam. dež. glav. Leer se je pritoževal, da najde dežela pri generalnem ravnateljstvu zveznih železnic vedno gluha ušesa, četudi ima dežela delnice več krajevnih železnic in se gre le za malenkostne zahteve. Vozni red na lokalnih železnicah poleti še velja, ker se vozijo tudi ti gospodje, pozimi pa ne odgovarja našim potrebam. Ravnateljstvo niti prošnji za spremembo postajnega imena ni ugodilo, tem manj, da bi se vpeljal motorni voz Celovec—Labud preko Dravograda. Glede vzhodne železnice pa se sploh nič ne naredi.

Pri postavki poljedelstvo omenja poročevalec, da je vsota 45.000 S za zavarovanje proti nezgodam poljedelskih delavcev zadnjič v proračunu. Dalje prečita predlog finančnega odbora, da se mora denar za pospeševanje kmetijstva, ki ga dobi deželni kulturni svet, razdeliti na vse kmete, neglede na to, ali so člani kmetijskih podružnic ali ne.

Posl. Gagl navaja, da je na Koroškem 60 odstotkov malih posestnikov. Organizacija teh počasi napreduje, posebno je v jezikovno mešanem ozemlju položaj težaven. Tukaj mora poseči vmes kmetijstvo šolstvo. Deželni kulturni svet je nazadnjaški, ostanek starih časov. Zato je potrebna kmečka zbornica. Vendar naj bi se poljski delavci prideli delavski zbornici, ker jim drugače kmetije ne bodo pustili do besede.

Posl. Leer priporoča, da bi se poslalo nekaj deklet v tkalno šolo na Tirolsko, ker bi dala ta domača obrt posebno malim posestnikom delo in zaslužek. Potrebno bi bilo tudi, da se proti nezgodam zavarujejo tudi otroci

posestnikov, ker morajo povečini pomagati pri delu.

Posl. Pomarolli se pri postavki dobrodelnosti in zdravstva zavzema za ustanovitev posebnega otroškega oddelka v beljaški bolnici in za nabavo röntgenovega aparata. Drugi poslanci se pritožujejo še čez beljaško hiralnico in ravnanje s člani bolniških blagajn.

Posl. Leer odgovarja, da se otroški oddelki na beljaški bolnici ne upostavi, ker je celo celovski slabo obiskan, dale pa se bodo za otroke na razpolago posebne sobe. Glede postopanja v hiralnici bo uvedena posebna preiskava. Pritožba, da se postopa s člani bolniških blagajn drugače nego z nečlani, je neupravičena, ker strežnice povečini niti ne vedo, da so dotični zavarovani pri bolniški blagajni.

Posl. Lora predlaga, da bi se dalo za razširitev gostišča v Gasteinu 107.000 S. Sohograška da 800.000 S. Za ta slučaj bi se pripravilo za koroške revmatične bolnike 35 do 40 postelj.

Po kratki razpravi o socialnem skrbstvu je bil proračun za leto 1928 in vsi zakonski predlogi k tem sprejet.

Novi davek na avtomobile znaša 100 S za konjsko silo osebnega avtomobila, 10 S za tovorni voz z zračnim obročem za 1 in pol tone, 20 S, ako ima trda kolesa in za vsako nadaljno tono 20 odstotkov več. Za priklopni voz je plačati na leto za vsako tono po 20 S. Pri električnih osebnih vozovih znaša davek 500 šilingov in pri tovornih 200 S na leto. Avtomobilski izvoščki plačajo na leto 300 S. Avtobusi z 12 sedeži plačajo na leto 300 S, s 24 sedeži 400 S in z več kot 24 sedeži 600 S. Traktorji v kmetijstvu so davka oproščeni. Ako se vzame avto iz prometa, se lahko prosi za oprostitev davka, ki pa stopi v veljavo šele 3 mesece po predani prošnji. Obenem se morajo oddati vsi znaki. Vsako leto se mora dobiti davčni znak od 1. do 15. januarja. — Po novo-

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

V.

V Silvestrovi noči.

Dan gasne, kmalu zvezda noč mi vodi,
O prid noci!

(Levstik).

Med župljani se je kmalu raznesla vest, da oblast ne odneha od izvršitve svoje odredbe glede Marijinega kipa. Nastalo je zopet razburjenje; nekateri so dolžili župnika, da je on vsega tega kriv, drugi pa so zopet pripisovali krivdo flegarju in pisarju. Prevladalo je mnenje zadnjih, posebno ko je Vegl razložil najbolj razjarjenim, da je bil pisar navzoč in da mora ta o vsem tem poročati flegarju.

„Ta pisarski škric in vohun se naj še kdaj kje prikaže,“ so rekli kmetje na božični večer, ko so šli od božje službe, „premikastimo mu kosti, da bo pomnil do zadnjega dne.“

Župnik Prunner je bil v velikih skrbih, kako bi dopovedal ljudem, kajti vedel je, da nastane zopet nemir. Toda ljudi pa je moral o tem obvestiti.

Bilo je na praznik sv. Štefana. Mnogo župljanov se je ta dan zbralo v župnijski cerkvi. Zadnji pridigo je imel župnik sam. Govoril je o prvem mučeniku, katerega god slavijo danes, in polagoma navedel govor na cesarsko odredbo, ki zahteva odstranitev obleke in tablic. Sklenil je svojo pridigo, da je dolžnost vernih župljanov, da so pokorni svojemu cesarju. Tako posnemajo najlepše mučenika Štefana, če podredijo sveto stvar volji oblasti. Na ta način se skažejo kot najboljši podaniki, ako se vdajo v cesarjevo voljo.

Glasno kašljanje se je zaslislalo po celi cerkvi, nastal je nemir in župnik je hitro končal, ker je uvidel, da tudi s tega mesta ne more prepričati župljanov, da se morajo pokoriti višjim odredbam.

Težke ure je preživel blagi, za mir in srečo svojih župljanov toliko vneti župnik. Pregloboko je bilo med ljudstvom ukoreninjeno prepričanje, da mora ostati v cerkvi vse tako, kakor je bilo nekdanj in da tam nima nikdo drugi pravice odločevati kakor župnik sam in duhovna oblast.

Na Silvestrovo po maši je poklical k sebi mežnarja in mu razložil, da pride gotovo do remirov, ako se izvrši komisarjev ukaz v sredo po novem letu. Zato naj odvzame mežnar v Silvestrovi noči obleko in tablice, tako da je že vse končano, ko pride določeni dan in tako nastane manj hrupa in razburjenja.

Pisar Hubman je prišel prav dobre volje

domu, saj je bil priča, kako je ošteval komisar njemu neljube gospode; to se bo flegar razveselil, ko izve to novico. Podal se je naravnost v Ženek in povedal vse svojemu očetu.

„Dobro, izvrstno, moj sin,“ je rekel flegar in hodil zadovoljno po sobi gor in dol, „sedaj imam ta dva puntarja v roki oblasti; gorje, če se ne pokorita!“

„Bo vsaj enkrat konec te treparije z Marijinim kipom,“ pripomni Robert, „ljudje so že res kakor prismojeni. Najboljše bi bilo, da bi se jih pognalo z bičem, kadar hodijo poklekovat pred to leseno podobo.“

„Ti bi bil že pravi, da bi napravil red,“ pohvali flegar svojega sina, „jutri greš zgodaj nazaj v Kaplo in nadzoruj natanko, kako se izvede komisarjev ukaz.“

Veselega srca se je vrnil Robert v Kaplo. Bil je priča, kako je pridigal župnik, razlagal si je cel govor po svoje, kakor bi hotel reči, da so župljani mučeniki, ker se morajo pokoriti cesarski odredbi, torej zopet le hujskanje in ne pomirjenje.

Prišel je Silvestrov večer. Pri Koclju in Bošteju je bilo več tržanov, ki so prišli kakor običajno skupaj, da počakajo novo leto.

Robert je bil nekaj časa pri Bošteju, a ni mu nič ugajalo, kajti tržani so ga gledali po strani. Šel je nato k Mažarju, da govori zopet s Paniko.

(Dalje sledi.)

letnih voščilih je predsednik zaključil zasedanje. — Vse lepo in prav, vprašanje je samo še, kje se bo dobilo 40 milijard za kritje primanjkljaja.

Socijalna bremena v Avstriji.

Socijalno breme je tisto, ki jo družba: država, dežele, občine — vzamejo nase, da se pomaga ljudem, ki si sami pomagati ne morejo, da ti ne zapadejo skrajni bedi in da ima revež v bedi neko pravico do pomoči in mu ni treba beračiti ali hoditi z lajnami od kraja do kraja. Najprej je država oskrbela svoje uradnike za slučaj starosti, delanezmožnosti in bolezni. Zavarovalo se je ljudstvo zoper požare in v največji dobi tudi že zoper bolezni, nezgode in za starost: ali samo v posamnih slučajih. V novjšem času so silno rastla mesta, množile so se tovarne in množilo se je število tovarniških delavcev. Umevno, da se je moralo za te ljudi nekako poskrbeti, da v slučaju bolezni, nezgode in v starosti niso vsi na cesti in da ne pridejo prehuda plačila na občine.

Za socijalne potrebe se je izplačalo lani 268,826.000 S; 140,000.000 so plačale tovarne in zavarovanci sami, 128,000.000 S pa je doplačala država iz davkov, ki jih plačujemo vsi. Za bolezni je zdaj zavarovanih tri in pol milijona ljudi, torej polovica vseh v Avstriji. Zavarovanje za brezdelnost bo stalo za vse leto celih 150,000.000 S. Novo napravljeno socijalno zavarovanje (za invaliditeto, nezgode in starost) bo stalo 158,000.000 S, izredno podpiranje brezdelnih ljudi 88,000.000 S, pomoč za skrajno silo (Notstandsaulilfe) 47,000.000 S in pomoč za stare ljudi (Altersfürsorgete) 21,000.000 S. K temu pridejo veliki stroški za invalide: 69,000.000 S. Sicer so se pograbile cesarske graščine in dale v zaklad za invalide; ali ta fond nese samo 100.000 S na leto, in še se ni povedalo, ali so pri tem uradniki že plačani ali ne, ali se morebiti sploh ne plačuje povrh pri oskrbovanju tega denarja. Podpira se 53.000 invalidov, 31.000 udov, 69.000 sirot in 24.000 raznih oseb, ki jih je svojčas vojak podpiral in jih zdaj zato podpira država. Za male rentnerje, ljudi, ki so imeli 12.000 K prihrankov, katere so izgubili po krivdi države, se plačuje samo 8 milijonov (l. 1926 4,4 milij.).

To podpiranje se je kakor vidimo silno razširilo, tako, da menda znaša zdaj že tretjino produkcijskih stroškov.

So ljudje, ki vidijo v vsakem podjetniku samo izkoriščevalca delavcev. Ko bi bilo tako, bi lahko rekli: vzemimo tistemu, ki ima preveč in dajmo drugemu, ki nima. Ali evangelij ne pozna besede „vzeti“, marveč le besedo daj! Z davki morebiti zemljemo kmetu, jemljemo marsikateremu obrtniku več nego bi bilo pravično. Za nezmerno delo zlasti kmetu ob koncu leta ne ostaja nič. Tovarne hirajo in se podirajo, obrtniki napovedajo drug za drugim konkurz, kmet odslavlja svoje ljudi, ko jih ne more plačati. Kaj bo iz tega? Prvo oskrbovanje za vse je, da je dela; kjer se pa s socijalnimi bremenimi podira obrt in so končno vsi brez zasluzka, se je za ljudsko socijalno blagostanje slabo poskrbelo. S postavami se nikogar ne more nasititi, siti bomo od dela.

Nevaren vlomilec in tat pod ključem.

Dunajski listi poročajo senzacionalno vest, da se je žendamariji posrečilo prijeti v osebi Tomaža Puschl, bivšega poslanca Bauernbunda v koroškem deželni zboru, vlomilca, ki je vznemirjal s svojimi neprestanimi vlemi in tatvinami že dalje časa ne samo cel velikovski okraj, temveč tudi druge dele Koroške.

Bivši poslanec Bauernbunda, Puschl, je jako spretan vlomilec; dasi je pri svojih številnih vlomih bil dvakrat presenečen, se mu je vendar posrečilo še pravočasno pobegniti, ne da bi se dal spoznati. Nosil je namreč na obrazu larvo ali pa si je zavil glavo v ruto.

Kradel pa je vseprek, kar mu je pač prišlo pod roke. Puschl je deloma svoje zločine že priznal, medtem ko druge — radi katerih ga še dolže, taji, obenem je izjavil, da se mu v Avstriji nič več ne dopade, ter da se je nameraval preseliti v rajh. — No, sedaj je mesto v rajhu v kajhi!

Zanimivo je pač dejstvo, da je svoj čas Bauernbund na svoji listi kandidiral v velikovškem okraju Puschla, še večji sramota pa za kmete, ki so ga volili in si ga izbrali za zagovornika kmetijskih pravic!

POLITIČNI PREGLED

Proga Celovec—Dravograd—Labud. Trgovinski minister dr. Schürff je sporočil v odgovoru na neko interpelacijo o železniški zvezi Labudska dolina—Dravograd—Celovec, da se je s stritvijo obojestranskih carinskih uradov v Dravogradu in Pliberku doseglo skrajšanje vožnje za pol ure. Tudi tovarni promet je s tem postal hitrejši. Avstrijske in jugoslovanske železniške oblasti se že dalj časa pogajajo o tem, da se carinsko postopanje poenostavi, s čimer se bo trajanje vožnje še nadalje skrajšalo. Pri razgovorih železniških in carinskih oblasti meseca novembra v Mariboru, se je o tem dosegel načelni sporazum, ki ga pa mora še potrditi jugoslovanska vlada. Pri teh razgovorih sta se obe železniški upravi tudi zedinili, da se uvedejo direktne tovarne postavke v tranzitnem prometu in da se tarifni deleži skrajšajo, tako da bo na omenjeni progi blagovna tarifa za 15 odstotkov znižana.

Črno-rdeča zveza. Predlog soc. dem. voditelja dr. Rennerja, da se izvede v državi popolno notranje razoroženje in zato sestavi velika koalicijska (zvezna) vlada kršč. soc. in soc. dem., je bil v javnosti sprejet v splošnem zelo dobro. Vseeno pa ni dosti verjetno, da bi v kratkem prišlo do izvedbe tega predloga, ker so težave vendarle prevelike. Velik del kršč. soc. zahteva namreč, da morajo soc. dem., če pridejo v koalicijsko vlado, pristati na to, da se ta koalicija razširi tudi na Dunaj in druga mesta, kjer imajo soc. dem. večino. Če soc. dem. tega nočejo storiti, potem je jasno, da hočejo koalicijo izkoristiti samo v svoje strankarske namene. Zato ni verjetno, da bi v doglednem času prišlo do nove zveze, zlasti še, ker so letos predsedniške volitve, ki bodo gotovo zelo razvnele politične strasti. Dosedanji predsednik republike dr. Hainisch je bil namreč že dvakrat izvoljen za predsednika in bi mogel biti izvoljen v tretjič le po izpremembi ustave. Predsednik republike se voli z relativno večino in je zato naravno, da bo šel boj le med kršč. soc. in soc. dem. kandidatom. Boj bo oster in bo zato Rennerjeva prizadevanja za veliko koalicijsko vlado zelo oslabil.

Nemško Celje. Nemci so vedno pisarili o nemškem Celju in Mariboru in še sedaj farbajo svet, da sta Celje in Maribor nemška. Prosvetni minister je dne 25. novembra 1927 izdal naredbo, po kateri se ima v okrajih ljubljanske oblasti, kjer žive nemške manjšine, upoštevati pri vpisovanju šolskih otrok v nemške osnovne šole njihova narodnost, jezik, ki ga govore, in volja staršev. Razen tega je odredil, naj se na šolah v Nemški Loki ter v Morovcu v kočevskem okraju in v Planini v črnomeljskem okraju otvorijo na tamošnjih osnovnih šolah nemške vzporednice pod pogojem, da se v njih poučuje državni jezik kot učni predmet in se mladina vzgaja v narodnem in državnem duhu. Nemci v Sloveniji se zdaj zavzemajo za to, da bi se enaka naredba izdala tudi za mariborsko oblast. Celiska „Nova Doba“ prinaša k temu število nemških otrok na celjski osnovni šoli in pravi, da se pri vpisovanju vpraša vedno starše po narodnosti: kdor je rodom Nemec, se to objektivno zaznamuje. V letošnjem šolskem letu je na deški osnovni šoli med 297 otroci 25 nemških dečkov, in sicer v prvem razredu 7, v drugem 5, v tretjem 3, v četrtem 5, v petem 4 in v šestem 1. Med temi 25 nemškimi je 7 protestantskih. Na dekliški osnovni šoli je med 272 deklicami samo 8 Nemk, med temi 6 protestantskih. V prvem razredu je samo 1, v drugem 2, v tretjem nobena, v četrtem 4, v petem 1 in v šestem ena nemška deklica. Iz tega se vidi, da število nemških otrok ne dosega niti na nemški, niti na dekliški ljudski šoli predpisanega zakonitega števila.

Tihotapljenje orožja. Razburjenost, ki jo je povzročilo madžarsko tihotapljenje orožja, se še vedno ni plegla. Voditelj francoskih socijalistov zahteva, naj se vendar enkrat napravi konec Bethlenovemu počenjanju. Ponarejanje frankov je ostalo nekaznovano, ponarejanje posojil tudi, dasi je sled vodila prav do budimpeštanskih krogov, sedaj pa se mora Bethlenu odvzeti kredit. Češkoslovaški listi so za inter-

vencijo pri Društvu narodov. Romunska soglašala. Madžarski magnati so samo zato zahtevali, da se ukine vojaška kontrola zaveznikov, da bi nemoteno izvršili svoje oboroževanje in druge države izzivali. Češkoslovaška zahteva zopetno uvedbo vojaške kontrole. Države male antante so uvedle preiskavo in zbirajo gradivo. Madžari so hoteli zvaliti krivdo na Poljsko, ki pa je to natolcevanje odločno zavrnila. Zdaj pravijo, da so pošiljko zaplenili ter da bodo materijal razrušili in dali prodati kot razdrobljeno železo. Italijani so tiho, ker imajo preveč masla na glavi. Naši socijaldemokrati so zahtevali od vlade pojasnila, ker vidijo v tej zadevi nov dokaz, da Italija in Madžarska načrtoma ogrožata evropski mir. Dr. Seipel je odgovoril na interpelacijo v tajni seji glavnega odbora. Seja je bila baje zelo burna. Dr. Deutsch je podal pojasnila o dogodkih na Gradiščanskem, kjer se razvija od madžarske strani iredentistična protiaustrijska agitacija. Ko je bila odpravljena vojaška kontrola nad Madžarsko, je kontrolo prevzelo Društvo narodov, ki mora sedaj poseči vmes in izvršiti preiskavo.

Hujši od caristov. Ruska vlada ne dopušča, da kdo graja nje postopanje. Opozicijo pod vodstvom Trockega in Zinovjeva je izključila iz stranke in voditeljem odvzela vse službe v stranki in vladi. Zdaj pa se sliši, da je vlada pregnala preko 30 voditeljev opozicije v Sibirijo in druge oddaljene kraje. Ukazala jim je, da se morajo izseliti v kraje, ki leže po 500 km od železnice, da se smejo tam sicer svobodno gibati, a ne zapustiti kraja. Komunisti, ki zahtevajo svobodo in enako pravico za vse, postopajo z nevšečnimi osebami slabše nego se je postopalo z njimi v caristični dobi. Ruska vlada vendar ni edina, temveč ima tudi sovrstnico. Italijanski fašisti izganjajo svoje nasprotnike na oddaljene otoke, odkoder se bo povrnil malokateri. V zatiranju demokracije, enakosti in svobode si lahko podajo roke.

DOMAČE NOVICE

Koroške ude Goriške Mohorjeve družbe, ki so vsi letšnji književni dar že prejeli, vljudo prosimo, da v prvem četrtletju 1928 vplačajo udnino za leto 1928 v znesku 4 S, brez poznejših stroškov, upravi osebno ali potom položnice našega lista z označbo „Goriška Mohorjeva družba“. Pozivljamo pa tudi vsa društva in druge osebe, ki zmorejo 4 S na leto, da pristopijo. Letos so izšle sledeče knjige: Koledar za leto 1928, Kako zdravimo živino, Za domačim ognjiščem (vzgojna čitanka), Ob srebrnem studencu in Zgodbe sv. pisma stare zaveze. Knjige so moderno opremljene. V letu 1928 izidejo: Koledar za leto 1929, Quo vadis?, Roža v viharju, Pravni nauki, Zgodbe sv. pisma nove zaveze. — Poverjeništvo za Koroško.

Globasnica. Dne 1. januarja 1922 je bilo, ko je nameravalo tukajšnje izobraževalno društvo uprizoriti igro: „Deseti brat“. Občinstva je došlo ogromno, ker je bilo željno videti prvo igro po plebiscitu. Društvo je na vse načine skušalo in se trudilo, da bi dobilo tozadevno dovoljenje. Ker okrajno glavarstvo velikovsko ni hotelo dati zahtevanega dovoljenja, se je društveno vodstvo obrnilo do takratnega poslanca g. Krajgerja, ki je takoj interveniral pri takratnem dež. glavarju, pokojnem g. Grögerju, ki pa je podal izjavo g. poslancu, da dovoljenje dobimo telefoničnim putem in sicer gotovo. Zgodilo se je pa ravno nasprotno. Na dan prireditve je na klic naših nemčurjev prihitelo reci in piši 9 orožnikov, katerih vodja revirni inšpektor g. Plantev je rekel, da ima v rokah telefonično prepoved igre, sme se pa vršiti političen govor takratnega poslanca čg. Poljanca. Z orožniki je prihitelo tudi mnogo nasprotnikov, ki so stavili sledeča vprašanja: Zakaj pravite igre in ne teater? Zakaj igramo po „srbsko“ in ne nemško? In še več sličnih vprašanj. Vzemimo ta prizor k prireditvi naše nemške požarne brambе, ki je priredila dne 31. grudnia 1927 „Silvestrov večer“, ko so se uprizorili tri igre. In tokrat so igrali dve igri kar po „srbsko“, ker ljudstvo ne razume njih nemščine, da so takorekoč prisiljeni igrati po „srbsko“. Da so pa mogli igrati po „srbsko“, so naprosili za režiserja jugoslovanskega državljana, tedaj pristnega „Srba“, kakor jih glasilo Heimatbunda imenuje. Vprašamo gg. okoli te prireditve: čemu igrajo po „srbsko“?

Čemu pravijo tudi oni igra in ne teater, in nadalje vprašamo, čemu so našim društvnikom na zgoraj omenjeni prireditvi grozili in stavili takšna vprašanja? Toda kakor se dozdeva, tukajšnje ljudstvo tudi na te limanice ne bo posedalo in se dalo na takšen način ujeti. — To-leko v vednost vsem onim, ki nas mislijo premotiti.

Tinje. (Razno.) V soboto 14. t. m. ob pol 8. zvečer je izbruhnil požar v Mežnarjevem skednju in upepelil vso gospodarsko poslopje. Živina je bila rešena. Škoda je z zavarovalnico samo deloma krita. — Povsem nepričakovano je bil iz Tinj odpoklican kaplan čg. Zechner Aleš in prestavljen v Celovec za dvornega kaplana.

St. Jurij na Vinogradih. (Iz stare župnijske kronike.) 29. IV. 1815 oznanili se v cerkvi, da je Murat, kralj Neapoljski, otvoril nove sovražnosti proti cesarskim četam. Molitvena ura za odvrgitev nove vojne. — 11. VII. 1817. Prosi se milih darov za bolnišnico Elizabetink v Celovcu. — 6. XII. 1817. Svari se pred ponarejevalci denarja. — 31. X. 1818 oznanilo, naj se zavoljo zločinov zasledovani Simon Mitic poišče in aretira. — 24. I. 1819. Cesarski patent razglasa, da v slučaju, da se vrše vojaški nabori veliki teden, župnikom, ki so zadržani vsled cerkvenih opravil, ni treba osebno iti z matrikami h konskripciji, temveč lahko naknadno pošljejo matične podatke. — 26. II. 1819. Poziv tistim vojakom, ki so se udeležili bitke pri Waterloo, ali vdovam in sirotam tistih, ki so v oni bitki padli, naj se zglase, da dobijo podporo. Duhovnikom se ponovno nalaga v dolžnost, da ljudstvo spominjajo, naj si pustijo cepiti osepnice. Vsako leto se morajo vsi, odrasli in otroci, ki so si pustili staviti osepnice, izkazati tudi v sinodalni relaciji. — 30. VIII. 1819 se oznanilo, da naj pridejo invalidi v Celovec k superarbitriranju.

Sele. V preteklem letu je bilo v naši župniji rojenih 37 otrok, 29 zakonskih in 8 nezakonskih. Umrlo pa je le 8 ljudi, isto število kakor leta 1926. To je dokaz, da so Sele zdrav kraj, število prebivalstva se je torej pomnožilo za 29. Po vojni število ljudi stalno raste, da so se vojne izgube že nadomestile. Zadnja štiri leta smo napredovali povprečno za 20 oseb na leto. Nekateri se že bojijo, da bodo Sele sčasoma postale premajhne, če pojde tako naprej in že preiščujejo, na katero stran bi jih mogli nategniti. Proti Obirski in Brodem ne kaže, ker svojih sosedov ne smemo potlačiti. Treba bo torej znižati Setiče ali pa naj bi Jugoslavija s Košuto jenjala malo nazaj. O tem seveda mi ne moremo kaj odločevati, zato hočemo počakati, kako se o tem pomenita dr. Seipel in jugoslovanski zunanji minister.

Celovec. (Razno.) Predilnica in tovarna za sukno v Passeringu, ki je zaposlovala okrog 100 delavcev, je 4. t. m. pogorela. Strojni prostori in sirovina so zgorele. Škode je 200.000 šilingov, ki je deloma krita z zavarovalnico. — Med Celovcem in Osojskim jezerom (Kanzelbahn) je bil odprt osebni avtomobilski promet. Vožnja stane 5 S. Avto vozi povečini prazen in bo ta proga menda edina, ki se ne bo izplačala. — Celovec dobi novega italijanskega konzula v osebi Silvi Deliča. — Hülgerth, general v pokoju, je bil izvoljen deželnim voditeljem Heimatschutza. Ne bo trpel pomanjkanja, ker bo imel poleg lepe penzije lep stranski zaslužek. — Prve dni v januarju je nesel 20letni mehanik Eduard Mali, pristojen v Jugoslavijo, preko Košute 9 in pol kg saharina. Pri tem se je utrgala lavina in ga vlekala 3 do 400 m s seboj. Priletel je na neko skalo in se precej poškodoval, a je imel še vedno toliko moči, da se je privlekel od pd. Gornjega Maleja, kjer se sedaj leči. — Celovski občinski odbor se je na zadnji seji bavil tudi z vprašanjem ljudske kuhinje, ki dobiva po 2000 S na leto podpore. Kljub temu je napravila 9000 S dolga. Obisk je bolj slab in še ti ne vzamejo celega obeda; nekega dne je prišlo 174 gostov in le 101 je vzel cel obed za 60 g. Zdaj se more človek že v gostilni najesti za 80 g. Na opustitev kuhinje ali zvišanje cen ni misliti. Občina da posojilo 9000 S.

Škocijan v Podjuni. (Razno.) V letu 1927 smo imeli v škocijanski župniji izredno malo porodov, kot že veliko, veliko let ne: samo 24. Počasi se tudi na kmete širi novodobna kuga, bela smrt. Poročenih je bilo 10 parov in mrličev smo imeli 20; zadnji je zarajžal na oni svet tesar Gustl Rožanc, ki je domovgrede v

Jezernici (potoku) v Voglah utonil. Prvega v novem letu smo na Treh krajev dan popoldne ob velikanski udeležbi pokopali Zilanovega Lukeža Jernej. Bil je skrben delavec, pošten krščanski mož, ki je v svojih mlajših letih prepotoval Nemčijo, Švico in Francosko. Bil je celo v Londonu. Kljub temu, da med svetom ni videl in slišal mnogo lepega in krščanskega, si je vendar ohranil svojo vero in poštenost. — Za novoletno voščilo in pozdrav so nam naši fantje pri Rušu uprizorili krasno igrro „Črnošolec“. Igrali so brez izjeme vsi izvrstno in si pridobili tako pri obiskovalcih, ki se jih je kar trlo, priznanje, pohvalo in spoštovanje. — Za novo leto smo dobili v Škocijan telefon, ki je za nas že radi tega velikega pomena, ker postaja radi Klopinskega jezera naša okolica važna radi tujcev.

Bokrče. (Poroka.) Dne 15. januarja se je poročila Leni Sommer z Blažom Tratnikom v elizabetinski cerkvi v Celovcu. Nevesta je bila pri prejšnjem organistu, dokler se je pelo v naši cerkvi slovensko, dobra cerkvena pevka. Prenašala je tudi potrpežljivo vse neprilike, ki so jih pravljali pevcem nasprotniki. Mlademu paru želimo obilo sreče!

Grabštanj. (Smrt.) Ob veliki udeležbi smo dne 7. t. m. izročili materi zemlji ostanke priljubljenega očeta Breznika v Dražji vasi v starosti 88 let. Rajni je bil vzor kristjana ne samo v fari, temveč v celi občini. Po tem je tudi vzgojil svoje potomce v krščanski ponižnosti in prijaznosti, ki pa jih je sila razmer po vojni odtujila našemu narodu. Počivaj v miru!

Lečja gora. (Smrt.) Dne 9. januarja je šel posestnik Kerž iz Lečje gore z več vozniki v Grabštanj po opeko, da pozida svojo staro poslopje. Domov grede ga je nad Bučinjo vasjo zadela srčna kap in tako so morali njegov voz izprazniti in naložiti rajnega. V sredo 11. I. ga je spremljala velika množica k zadnjemu počitku. Bodi mu slovenska zemljica lahka! Za ostalim izrekamo iskreno sožalje.

DRUŠTVENI VESTNIK

Št. Jakob in Šentjakobčani. Moderni so vam Šentjakobčani. Naveličali so se že različnih radijev in motorjev, zdi se, kot da bi z velikim svetom čakali zopet novih iznajdb in presenečenj. Sosedna društva in rojaki pa bodo morda mnenja, da je zato njihovo življenje in gibanje zaspalo — sicer pa jim vrli njihovi korespondenti precej poročajo. Suče se svet: nove misli, novo delo je pričelo njihovo izobraževalno društvo. Tri zlata fantovska srca, preudarjeni sklepi in dovršeno delo navdušenih fantov in deklet označijo društveno agilnost. Fantje pevci, na vasi ste jo zapeli „Slovan na dan!“ pesem našega kraja, doline in domovine! Igralci in igralka, bogat je bil vaš „Revček Andrejček“ na dobri misli in tihi slutnji, fant možak vaš „Domen“ in prava mati revna Meta, vesel in razposajen vaš „Kovačev študent“! Pestra in obširna je vsebina društvenega delovanja in oni stari z Brda, bi jo bil lahko kar na Silvestrovo prikrevsal s svojo culo na rami k njim in vesel in mlad bi se vračal v svoje hribe. Ali pa bi počakal še kar na občni zbor izobraževalnega društva, da bi videl, da je njihovo izobraževalno polje še širše in globlje. — Fantje, ustanovili ste celo tretji društveni odsek: gospodarski! Dekleta, tudi gospodinjstvo, vaša stroka spada sem! V okrilje vašega društva ste pritegnili sedaj izkušene gospodarje in od njih pričakujete novih besed iz trdega življenja in trdne vezi enotnega društva in agilnih odsekov. In si mislite, naj vedo vsi, da še stoji vaša šola, na domačih tleh zidana tudi z vašim znojem in trdnimi rokami. In veste, sicer kamen, trd in mrzel, a v njem blagoslov bogat tej vasi in okolici.

O ja, živi Št. Jakob, kot nekdanj, in ti, novi dopisnikar imaš črnilo in peresnik! Vedi, da je na Dunaju vse dražje!

Dobrla vas. (Roza Jelodvorska.) Da našim prijateljem v Škocijanu ustrezemo, priredi naše izobraževalno društvo dne 29. januarja popoldne ob 3. uri lepo igrro „Roza Jelodvorska“ pri Rušu v Samožni vasi. Igra je bila v Dobrli vasi dobro obiskana in vsak je rekel, to si moram pa še ogledati. Pridi in vesel boš, ko boš videl blagoslov 4. božje zapovedi. Ne bo ti žal in zopet boš ljubil svojo slovensko mater in očeta ter jim ostal zvest do groba.

Loče ob Baškem jezeru. Dasi se le po dolgem času kedaj oglasimo, vendar še nismo zapali. Tudi tukaj priredimo sem ter tje kako igro, seveda le poleti ob ugodnem vremenu. Dve leti sta že minuli, odkar smo preselili sedaj društvo „Jepa“ iz Ledinec v Loče. V tej dobi smo napravili tukaj tudi društ. oder; škoda je le, da zamoremo na njem prirejati igre le ob lepem poletnem času, ker prostor za gledalce še nimamo pokrit. Gledamo pa v bodočnost, kdaj bodo razmere dovolile, da si bomo mogli omisliti društveni dom, kajti on stane denar! No, pa bomo tako naprej šli do svoje usode ter jo mirnega srca pričakovali. Do tega časa pa skušajmo na drug način porabiti vsako priliko v korist društva. Ker je čas drag ter se ga nam zdi škoda, da bi odšel neploden mimo nas, zato ga tudi v dolgih zimskih mesecih porabimo v blagor društva. Ker tedaj v zimskem času sami ne moremo prirejati iger, smo prosili za uslugo Brnčane, ki so blagohotno dovolili, da se je 6. jan. uprizorilo „Zamunjeni vlak“ in „Pri gospodi“. Obisk je bil tako dovoljen, da si ga noben iz med igralcev ni pričakoval. Kljub temu, da je dvorana prostorna, je bila nabito polna ljudi. — Lepo se zahvaljujemo Brnčanom za obisk in uslugo ter se priporočamo za protiuslugo. — Dne 22. t. m. se vrši občni zbor tukajšnjega izobr. društva „Jepa“. Upamo, da ga bo novi izvoljeni odbor dvignil do višje stopnje.

GOSPODARSKI VESTNIK

Deželni kulturni svet.

(Seja agrarno-političnega odseka, dne 16. dec. 1927.)

(Konec.)

Kmet in davčna oblast.

Občeznano je dejstvo, da davčne oblasti kmetom nalagajo takorekoč protipostavno dohodninski davek. In to vsled tega, ker kmet ne more dokazati, koliko ima dohodkov in koliko ne. Kmet ni kakor uradnik, ki dobi na mesec svoje 3 ali 4 ali 5 milijonov v gotovini. Kmetu raste gozd in je v tem seve neki dohodek; raste živina v hlevu, kmet ima doma svoj kruh, svoje mleko, svojo svinjino in tudi to je neki dohodek. V teh razmerah so se pri vseh kulturnih svetih postavili uradi za izračunavanje rentabilnosti kmetijstva in ti računski uradi hočejo tudi finančni oblasti dokazati dohodke kmeta na način, ki se ne da zavreči. Računski urad pri kulturnem svet v Celovcu je napravil nekaj takih računov in je za kmete napravil davčno napoved, ter potem davčni priziv. S tem se je razdružila davčna oblast v Beljaku, kjer uraduje posebno odločen nadzornik. Inž. Meierhofer poroča, da je neki posestnik priznal dohodkov 500 S (gospodarji, ki delajo z računskim uradom svoje napovedi, so seve najbolj napredni v deželi.) Cenilna komisija je potem odmerila 5071 S dohodkov. Kmet je predložil knjige in so iz knjig izračunali dohodkov 6180 S. Računski urad je vse pregledal in našel, da je davčna oblast računala kot dohodek celo-neko izposojilo! Da je računala kot dohodek dviganje v banki naloženega denarja! To menda uvideva vsak novinec v računstvu, da nisem imel dohodka, ko sem porabil poprej prihranjeni denar, in da ni dohodek, ki bi se mogel obdačevati, ako delamo dolg! Dobil se je denar seve, ali boljše bi bilo, če bi ga ne bilo treba jemati: izposojilo je slab dobiček in menda ne bo držalo, da bi se taki dobički kmetu obdačevali! Računski urad kulturnega sveta stoji tudi na stališču, da se hrana, ki jo dobivajo odrasli otroci, ki delajo doma, ne more računati kot dohodek. In davčna oblast ga računa, s tem se je v zgoraj omenjenem slučaju izračunal velikanski dobiček, ki ga nikjer ni. Le tega — to je treba nekoliko pojasniti: Davčna oblast računa s kmetom kakor z uradnikom: uradnik dobi suhi svoj denar, kmet dobi nekaj denarja in življenja na domu pri hiši živi on, živijo otroci in vse to se računa kot njegov dohodek; ko pa otroci prirastejo in si zaslužijo svoj kruh že s svojim delom, naj bi se šteli kot samosvoji in naj bi se jim meril davek, ako imajo toliko dohodkov; ne gre pa, da se računa vse kot dohodek gospodarja, ker je dohodninski davek bdavek neke osebe, ki ima dohodka čez davka prosti minimum, to je 120 šilingov na mesec. Kmečka družina ni oseba, kakor morebiti posojilnica, kjer se vse šteje posojilnici v prid, kar je prislužil odbor. Vsaj odrasli otroci so sami svoji in bi se ne smelo njihovega zaslužka prištevati kmetu očetu, ter se tega tem višje obdačevati.

Pred. Supersberg je nevoljen konstatiral, da kulturni svet ne dela umetnih računov, marveč jih dela, kolikor se sploh da pravilno. Davkarija pa hoče groziti, ako se njene davčne mere ne pripozna! Pri-

zivne komisije poljubno odločujejo, zato bo kulturni svet prevzel zastopstvo vseh tistih, ki so dali svoje račune napraviti po računskem uradu.

Hernler opozarja na slabo kmečko gospodarstvo: „jaz sam,“ pravi, „sem moral tri leta sem vsako leto vzeti iz gozda 15 do 20 milijonov da sem kril primanjkljaj pri drugem gospodarstvu in ta dohodek se mi šteje kot gospodarski dobiček ter kot tak obdači! Polovica kmetov plačuje po krivem dohodninski davek, davčna oblast to ve; zato bi bilo treba, da bi vsi prizadeti posestniki prisednike prizivnih komisij zadostno poučili.

Dr. Stotter opozarja na nesmiselno postavbo, ki zahteva od vseh kmetov davčno napoved do 1. marca. 95 odstotkov kmetov te napovedi ne more izvesti in smešno je, da se nekaj takega zahteva od kmeta po postavi. Pred vojno je plačevalo dohodninski davek samo nekaj večjih posestnikov, zdaj se zahteva od 80% vseh kmetov.

Slabo urejeno zavarovanje proti požarom.

Hernler poroča o nekem požaru v Ziljski dolini, kjer je imel bajtar svojo domačijo zavarovano za 34 milijonov, pa se mu je izplačalo samo 24 milijonov na podlagi postavbe, ki določuje, da se od kmečkih poslopij odpiše vsako leto en odstotek brez ozira na dejstvo, da se mora vsako leto popravljati in se ne more reči, da bi posestvo, ki že sto let stoji, ne bilo nič več vredno. Tem manj se more to reči, ker zavarovalnice prej pobirajo premije od polnega zneska.

Msgr. Podgorc: Opetovano smo že slišali, da se morajo odpisi delati sled postavbe, da zavarovalnice živijo od tega odtegotovanja in da so pasivne. Z ljudmi se menda norčujemo, ko plačujejo, recimo za 100 milijonov, v resnici pa so zavarovani samo za 50! Stvar je tolikega gospodarskega pomena, da jo je treba proučiti in staviti potem predlog v zasedanju predsednikov, da se ta postava preuredi.

Konkurzi in poravnave.

Avstrija je postala država konkurzov in poravnav. Ako se komu zdi, da ne bo škode, kar lahko naznani javnosti: „Priatelji, jaz vam ne bom plačeval svojih dolgov, ako ste pridni in mirni, vam prostovoljno pripoznam 30 ali 50%, drugo pa dovolite, da v svojih in vaših knjigah črtam.“ Drugi pa so slučajni, ko ima trgovec res toliko izgub, da ne more naprej. Stranke kupujejo in delajo dolgove, na plačilo pa se ne misli. Ljudstvo je izgubilo menda vpogled v bistvo dolga. Glavno je, da se dobi denar ali blago, kako se bo plačalo ali vrnilo, kaj to lahko živemu svetu mar. Ljudstvo, pošteno plačujoče ljudstvo pa se ne zaveda, da mora pošten plačalec tisto plačati, kar je nepošteni poneveril: tovarne, trgovine morajo, kar so pri zaničnih strankah izgubile, pripisavati ceni pri tistih, ki pošteno plačujejo, in bančne obresti bi bile že davno nižje nego so, ko bi banke ne izgubljale naprej veliko denarja pri zaničnem gospodarstvu mladih nepremišljenih podjetnikov. Zato bi morala zahtevati vsa javnost, da se proti brezvestnemu bankrotiranju postopa strožje kakor do zdaj, ko se menda naravnost podpira in varuje goljufe. V Celovcu je n. pr. neki žid sijajno popravil in prezidal svojo hišo, poprej pa se mu je vknjižil z veliko vsoto dragi njegovi tast: k božiču je prodajal robo pod ceno, po praznikih pa je napovedal poravnavo menda že v četrtič: obrtniki, ki so delali pri zgradbi, naj zdaj gledajo, kako pridejo do zaslužka. To so razmere, ki kriče v nebo! Minulo leto je prišlo 5 bank v konkurz, 9 v poravnavo; 63 tovarn v konkurz, 230 v poravnavo; 306 trgovin v konkurz, 1701 v poravnavo; 49 obrti v konkurz, 290 v poravnavo; 11 kmetij v konkurz, 61 v poravnavo; 44 zasebnikov v konkurz, 118 v poravnavo; 5 rudnikov v konkurz; 73 raznih v konkurz, 207 v poravnavo.

Naj bi nam povedala sodišča še, koliko se je pri tem švindu izgubilo poštenim ljudem premoženja? Največ je bilo konkurzov v špeterijski stroki: 206 konkurzov in 849 poravnav, potem se je polomilo 402 mešanih trgovin, 151 kavarn, v tekstilni stroki je bilo 76 konkurzov in 423 poravnav.

Tu se je uničilo na milijarde premoženja, uničilo na tisoče podjetij, ne da bi se krivce primerno kaznovalo in druge splašilo, da ne pojdejo po tisti poti za zaslužkom.

Tržne cene. Velikovec: Živina: biki 1,28 do 1,30, pitani voli 1,30—1,50, vprežni 1,20 do 1,30, junči 1,10—1,20, krave 0,80—1,20, telice 1,10—1,30, plemenski prašiči 2,20—2,40, zaklani 2,50—2,60 S za kg žive teže. Jajce 24 do 25 g, sirovo maslo 4—4,80 S. Žito: rž 38, oves 29—30, konoplje 60, ječmen 34, koruza 27, ajda 33, fižol 45 g, deteljno seme 2,50—2,60 šilingov za kg. — Celovec. Žito: pšenica 42, rž 38, ječmen 34, oves 30, ajda 34, koruza 30, proso 42, kaša 70, grah 120, leča 140, fižol 60, krompir 20, deteljno seme 260 g za kg. Sladko seno 13, kisle 9, slama 6,50 S za meterski stot. Zelje 70 g, repa 20 g, goveja mast 6,80 S, čajno maslo 6 S, maslo za kuho 4,80 S, prekajena slanina 4,50 S, svinjska mast 3,40 S, sladka smetana 4 S, kisle 2,40 S, mleko 44—46 g, skuta 1,40 S za kg. Jajce 25 g. Živina: plemenske krave 1,20—1,45, pitane 0,80—1,—, pitani prašiči 2,20—2,40, plemenski 2,50—2,80 S za kg žive teže.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Volitve v Franciji se vršijo v aprilu. — Smodnišnica v Lanackenu v Belgiji je zletela v zrak. Dosedaj so rešili pet težko ranjenih delavcev. Eksplozija se je čula 30 do 40 km daleč in porušila vso tovarno. Tovarna je bila zgrajena šele pred kratkim ter je takrat prebivalstvo odločno protestiralo proti zgradbi. — Na letališču pri Marseille na Francoskem se je ponesrečil zrakoplov. 5 oseb je mrtvih. — V gozdu pri Bijelicah so našli zmrznjeno v snegu celo taborišče ciganov. Zmrznilo je 40 ljudi. Nadalnjih 30 ciganov pa so prepeljali v bolnico radi zmrzlin. — Čangčolinove čete so po 69dnevem obleganju zavzele mesto Ču-Čen južno Pekinga. Mesto se je moralo udati radi lakote. — Te dni je praznovala v Berlinu babica Klara Keferstein 50-letni jubilej kot babica. Pri tej priliki se je izvedelo, da je spravila tekom tega časa čez 5000 novorojenčkov na svet. — Na Dunaju je do tal pogorela lesena ruska cerkev. Goreti je prišel tudi sosedni samostan karmelitov, kjer je požar uničil del strehe. 14 oseb se je pri tem vsled plinov zastrupilo. Škoda znaša 200.000 šilingov. — Bratislavi grozi še vedno poplava. 40 km daleč je Dunav zamrznil, nabira se led, ki ga ni mogoče razstreliti. Za razstrelitev so porabili že preko 10.000 kg dinamita. — Na otoku Hondo na Japonskem je snežni zamet usmrtil 60 oseb. 4000 delavcev jih rešuje. — Litvansko vojno sodišče je obsodilo 2 poljska vohuna na smrt, tri pa v ječo 1 do 8 let. — Kakor se poroča iz Kaire, je bila izropana četrti soba Tutankamnovoga groba. — Alžirska pokrajina je zopet poplavljen. — Ker je bilo s 1. januarjem 1928 odpravljeno suženjstvo, je bilo v Sieri Leone, ki je pod angleškim protektoratom, puščenih na svobodo 215.000 sužnjev. — V cerkvi v Barri v Italiji se je porušil te dni med jutranjo mašo del stropa. Izpod ruševin so potegnili truplo dveletne deklice. Pet drugih oseb je bilo težko poškodovanih. — Te dni je umrla v Gradcu v starosti 104 let gospa Roza Schönauer. — V Rusiji se upelje splošna šolska dolžnost z letom 1933. — Rusi bodo nakupili na Madžarskem za svojo armado 2300 konj. — Odvažanje in spravljajanje snega je stalo Dunaj dozdevno že 1.230.000 S. — V Čikagu je 6 maskiranih roparjev vdrla v stanovanje blagajnika neke banke in ga prisililo, da je šel v banko in odprl blagajno, iz katere so pobasali 80.000 dolarjev. — V Berlinu se je pri kemičnih poizkusih v kleti 7 nadstropne hiše pripetila vsled nepazljivosti eksplozija. Hiša je zletela v zrak in pokopala pod seboj veliko ljudi, od katerih je 20 mrtvih. — V Buenos Airesu so se uprli blazneži. Šest blaznežev je napadlo svoje čuvaje in pobegnili. Enega so dobili. — Ob morski obali pri Waltonu na Angleškem se je nenadoma ob nizki oseki prikazala iz vode cerkev, ki jo je leta 1798 zagrnilo morje. Zid cerkve je bil pokrit z blatom in školjčkami. Prebivalci so mislili, da se je zgodil čudež in so mnogi prestrašeno zbežali. — V slovaški vasi Marmaroš Siget pogrešajo od božičnih praznikov 11 deklet, ki so nekega dopoldne odšle skupno v sosednjo vas. Dognalo se je, da so jih, ko so se vračale, napadli v gozdu volkovi, ki so jih bržčas raztrgali. — Italijani so razpustili „Istarsko posojilnico“ v Pulji, ker ljudje niso hoteli nalagati v italijan-

ske posojilnice in banke. — Cene železa so zopet precej poskočile. Železni karteli lahko diktirajo cene svojih proizvodov, kmet jih pa ne more.

Zdravniška tarifa. „Mitteilungen der niederösterreichischen Ärztekammer“ javljajo za zdravnike neko tarifo, ki velja seve za tamonjne kraje, a se bodo bržkone po nji ravnali tudi naši zdravniki in je dobro, če jo poznamo. Sicer pa je vsak zdravnik upravičen, računati po svoje in ni dolžen bolniku dajati natančnega računa. Za 1 S. ti potegne zdravnik zob, ti naredi spričevalo, ti pogleda v grlo, ti žensko za prvo preišče. Za 2 S se dobi injekcija, nekatere injekcije stanejo 6 S, potem ti računa po 2 S masaže, obvezo za roko ali nogo, ti kemično preišče vodo, ti napravi na koži poizkušnjo na jetiko, ti iztrebi iz ušesa nesnago, ali ti preišče tvoj vid. Dražje so seve operacije. Lete se delijo v štiri vrste: če ti prereže zdravnik furunkel (hudi tvor), stane 10 S. Zašiti rano, odrezati male otekline, uravnati zganjen ud stane najmanj 24 S. Operacija večjih oteklin stane 40 S, narkoza, ako jo je treba, 20 S, in asistent 20 S. Operacija kile, izrezavanje rebra, operacija slepiča in izrezavanje krofa stane 200 S, k temu narkoza 40 in asistent 40 S. Operacija v želodcu in na črevih, operacija kamna v jetrih stane najmanj 480 S, k temu narkoza 48 S, prvi asistent 100 S, drugi asistent 50 S. Navadno posvetovanje pri ordinaciji stane 3 S, ako se vrši preiskava, 6 S. Navadni obisk bolnika 6 S, takojšnji obisk ali obisk ob gotovi uri 9 S, obisk s prvo preiskavo 12 S. Ako gre zdravnik na deželo, se za vsaki kilometer plača 3 S. Specijalistje računajo trikrat toliko: ordinacija 20 S, obisk bolnika in preiskava 40 S, za en kilometer pristojbine 5 S in čas za vsake pol ure 10 S. Reči se pa mora, da naši zdravniki niso tako dragi in da se skoro vsi do skrajnosti ozirajo na bolnikove razmere. Ob nedeljah in ponoči velja dvojna tarifa, dvojni honorar se tudi zahteva v letovišnih in zdraviliških.

Delavski izdatki. Petrograjska delavska zbornica je objavila zanimive podatke glede mesečnih izdatkov mladih samskih delavcev. Tozadevne pole so izpolnili delavci največjih livarn, predilnic in sličnih podjetij. Prišlo je čez 100.000 odgovorov. Iz njih je razvidno, da zapravi polovica delavske mladine v starosti od 15 do 20 let od 15 do 50 odstotkov zaslužka za pijačo (pivo in žganje). Delavci, ki manj pijejo, izdajo tem več za cigarete in sladkarije (zadnje so namenjene dekletom kot „pogostitev“). Ti izdatki znašajo najmanj 20 odstotkov. Mladina sploh ne hodi v gledališče in kino ter jako malo čita. Pri samskih delavcih v starosti nad 20 let požre pijača še več denarja. Pri dekletih je nekoliko drugače. Do 20 odstotkov zaslužka gre na dišave, mazila, kinč in slično. Zato kupuje 10 odstotkov deklet knjige, kar je nezaslišano pri moški mladini. Delavci zaslužijo na Ruskem veliko več kakor povprečni izobraženec. (Komsomoljskaja Pravda, organ komunističnega naraščaja, št. 180 od 17. avgusta 1927.)

V najem se da posestvo,

3 km od železnice oddaljeno, poslopja na novo krita in v dobrem stanju, arondirano in na samem, 25 birnov posestve, redi se lahko 9 glav goveje živine, precej sadja.

Naslov se izve v upravi lista.

Izobraževalno društvo „Zvezda“ v Hodišah igra

Miklovo Zalo

dne 22 in 29. januarja v Domu sv. Jožefa v Hodišah.

Začetek točno ob 1/2 2. popoldne.

Na obilno udeležbo vabi ZVEZDA.

3

Voščene sveče,

voščene svitke, ploščnate in okrogle, olje za večno luč, oglje za kadilnice, kadila kupite najbolje in najceneje v trgovini sveč

Franc Siebert, Celovec, Stauderhaus.